

Nd.
um Útvegsbanka Íslands.

631. Frumvarp til laga

[178. mál]

(Eftir 2. umr. í Nd.)

I. KAFLI

Hlutverk og skipulag bankans.

1. gr.

Útvegsbanki Íslands er sjálfstæð stofnun, sem er eign ríkisins, en lýtur sérstakri stjórn samkvæmt lögum þessum.

2. gr.

Hlutverk Útvegsbankans er að styðja sjávarútveg, iðnað og verzlun landsmanna og greiða fyrir fjármálaviðskiptum þeirra, er stunda þessar atvinnugreinar.

3. gr.

Útvegsbanki Íslands tekur við öllum réttindum og eignum, skuldum og ábyrgðum Útvegsbanka Íslands h/f og kemur að öllu leyti í hans stað. Leggur ríkissjóður Útvegsbankanum til sem stofnfé hreina eign hlutafélagsins Útvegsbanka Íslands, sbr. þó 35. gr., enda innleysir ríkissjóður hlutabréf þess samkv. VI. kafla laga þessara. Hættir þá Útvegsbanki Íslands h/f að vera til sem sjálfstæð stofnun, en rennur inn í Útvegsbanka Íslands, er tekur samkvæmt framansögðu við starfsemi hlutafélagsins og hlutverki.

4. gr.

Ríkissjóður ber ábyrgð á öllum skuldbindingum Útvegsbanka Íslands. Til þess að taka lán erlendis, án tryggingar í sjálfs sín eignum, þarf bankinn sérstaka lagaheimild í hvert sinn.

5. gr.

Útvegsbanki Íslands hefur heimili sitt og varnarþing í Reykjavík. En auk þess getur bankinn haft útibú og umboðsskrifstofur, þar sem bankastjórn telur þörf á, að fengnu samþykki ráðherra. Núverandi útibú Útvegsbanka Íslands h/f skulu halda áfram starfsemi sinni sem útibú hins nýja banka, nema bankastjórn ákveði annað að fengnu samþykki ráðherra.

II. KAFLI

Um sparisjóðsdeild.

6. gr.

Sparisjóðsdeild bankans tekur við peningum sem innláni eða með sparisjóðskjörum.

7. gr.

Sparisjóðsdeildinni er heimilt í samræmi við tilgang bankans (sbr. 2. gr.):

1. Að kaupa og selja víxla, tékka og ávísanir.
2. Að kaupa og selja erlendan gjaldeyri. Skal bankinn njóta að öllu leyti sömu réttinda og kjara í þessu efni sem viðskiptabanki Landsbankans.
3. Að veita lán gegn ábyrgð bæjar-, sýslu- og hreppsfélaga, að áskildu lögmæltu samþykki æðri stjórnarvalda.
4. Að veita lán gegn veði eða sjálfskuldarábyrgð.
5. Að kaupa og selja skuldabréf ríkis, bæjar- og sveitarfélaga og önnur trygg og auðseljanleg verðbréf. Hlutabréf má sparisjóðsdeildin ekki kaupa eða selja nema í umboði annarra.
6. Að annast að öðru leyti venjuleg bankastörf.

8. gr.

Sparisjóðsdeild skal eiga að minnsta kosti 15% af innlánsfé með sparisjóðskjörum í tryggum og auðseldum verðbréfum, svo sem ríkisskuldabréfum, verðbréfum Landsbanka Íslands, Búnaðarbanka Íslands, Framkvæmdabanka Íslands eða öðrum verðbréfum, er bankastjórn og ráðherra telja jafntrygg. Verðbréfaeign þessa skal hækka, ef ráðherra, að fengnum tillögum bankaráðs, telur þess þörf. Í stað verðbréfa má koma inneign í seðlabanka Íslands.

9. gr.

Tekjuafgangi bankans ráðstafar bankaráð að fengnum tillögum framkvæmdastjórnar. Ber bankinn töp þau, sem deildin kann að verða fyrir og eigi verða greidd af árstekjum hennar.

10. gr.

Sparisjóðsdeildin nýtur allra hlunninda og lýtur öllum ákvæðum hinnar almennu löggjafar um sparisjóði, nema öðruvísi sé ákveðið í lögum þessum, eða almennum bankalögum, ef sett kunna að verða.

III. KAFLI

Um fiskveiðasjóð Íslands.

11. gr.

Fiskveiðasjóður Íslands skal vera sérstök deild í Útvegsbankanum með aðskildum fjárhag og bókhaldi. Um Fiskveiðasjóð fer að öðru leyti eftir þeim sérstöku lögum og reglugerðum, sem um hann gilda.

12. gr.

Fiskveiðasjóður tekur þátt í sameiginlegum kostnaði við stjórn bankans eftir ákvörðun bankaráðs.

IV. KAFLI

Stjórn bankans, reikningsskil o. fl.

13. gr.

Yfirstjórn bankans er í höndum bankaráðs og ráðherra þess, er fer með bankamál. Stjórn bankans að öðru leyti annast framkvæmdastjórn, skipuð þrem mönnum.

14. gr.

Bankaráð skal skipað fimm mönnum. Formann bankaráðsins skipar ráðherra til 5 ára í senn, svo og varaformann. Hina fjóra bankaráðsmennina kýs sameinað Alþingi hlutbundinni kosningu til 4 ára í senn, svo og fjóra varamenn til jafnlangs tíma.

Bankaráðsformann má endurskipa og bankaráðsmenn má endurkjósa.

Ef formaður eða varaformaður fellur frá, eða verður óhæfur til starfans áður en starfstími hans er á enda, skipar ráðherra nýjan varamann. Ef þingkjörinn bankaráðsmaður fellur frá eða verður óhæfur til starfans áður en starfstíma lýkur, kýs þingið mann í hans stað fyrir það, sem eftir er kjörtímans.

Bankaráðsmenn eða varamenn þeirra skulu vera búsettir í Reykjavík eða svo nálægt Reykjavík, að þeim sé auðvelt að sækja bankaráðsfundi hvenær sem er.

Ríkisstjórnin ákveður laun bankaráðsmanna.

Varamaður tekur laun í stað aðalmanns þann tíma, er hann starfar í bankaráðinu.

15. gr.

Engan má kjósa í bankaráð, nema hann sé lögráða, hafi óflekkað mannorð og sé fjár síns ráðandi. Ef bankaráðsmaður missir þessi skilyrði áður en kjörtími hans er á enda, hættir hann þegar störfum í ráðinu.

16. gr.

Bankaráð ræður þrjá bankastjóra og eru þeir framkvæmdarstjórn bankans. Laun bankastjóra skulu ákveðin af bankaráði með samþykki ráðherra, en aldrei mega þau vera hærrí en laun bankastjóra við Landsbanka Íslands. Gagnkvæmur uppsagnarfrestur skal vera tólf mánuðir. Þó getur bankaráð vikið bankastjóra frá fyrirvaralaust, en þá skulu honum greidd sex mánaða laun, svo framarlega sem ekki er um slíkt afbrot að ræða af hálfu bankastjóra, sem heimili frávikningu hans án nokkurrar launagreiðslu. Enn fremur getur sá ráðherra, sem fer með bankamál, vikið bankastjóra frá.

Uppsögn skal jafnan vera skrifleg og greindar ástæður.

Bankaráð setur bankastjórunum erindisbréf.

Bankaráð getur veitt fráförnum bankastjóra eða ekkju hans eftirlaun af fé bankans. Eftirlaun mega þó aldrei vera hærri en þeir starfsmenn bankans fá hæst, sem eftirlauna njóta úr eftirlaunasjóði starfsmanna bankans.

Ákvæði þessi um hámark eftirlauna skulu þó eigi gilda um núverandi bankastjóra, er þeir hætta störfum, hafi þeir starfað sem bankastjórar 15 ár eða lengur.

Bankaráðið getur einnig veitt fráförnum aðalbókara og aðalféhirði og ekkjum þeirra eftirlaun af fé bankans eftir sömu reglum.

17. gr.

Bankaráð skal halda reglulega fundi tvisvar í hverjum mánuði. Aukafund skal halda, er formaður eða framkvæmdarstjórn telur þess þörf, eða meiri hluti bankaráðsmanna krefst þess.

Bankaráðsfundir eru lögmatir, ef þrír ráðsmenn eru á fundi. Afl atkvæða ræður úrslitum mála á fundum bankaráðs, nema á annan veg sé mælt í lögum eða reglugerð. Séu atkvæði jöfn, sker atkvæði formanns úr.

Bankastjórar eiga rétt á að vera á fundum bankaráðs.

18. gr.

Bankaráð hefur æðsta vald í öllum málefnum bankans, nema öðruvísi sé ákveðið í lögum þessum eða reglugerð, og kemur fram fyrir bankans hönd gagnvart dómstólum, yfirvöldum og þriðja manni. Bankaráðið hefur eftirlit og umsjón með eignum bankans og starfsemi hans.

Bankaráð ræður aðalféhirði og aðalbókara bankans og stjórnendur útibúa hans og ákveður laun þeirra og annarra starfsmanna hans.

Formaður bankaráðs hefur fyrir hönd ráðsins daglegt eftirlit í bankanum. Auk þess skulu hinir bankaráðsmennirnir skiptast á um hið daglega eftirlit, ásamt formanni. Hefur hver einstakur bankaráðsmaður aðgang að öllum bókum og skjölum bankans til eftirlits, enda hvílir á honum fullkomin þagnarskylda.

Nánari ákvæði um afskipti bankaráðsins af bankarekstrinum skulu sett í reglugerð.

19. gr.

Framkvæmdarstjórnin hefur æðstu stjórn allrar daglegrar starfsemi bankans eftir nánari fyrirmælum reglugerðar bankans og bankaráðs.

Framkvæmdarstjórnin ráðstafar fé bankans og stendur fyrir rekstri hans. Henni ber að sjá um, að bankareksturinn sé í öllum greinum samkvæmt lögum þessum og reglugerð bankans.

Framkvæmdarstjórnin ræður starfsmenn bankans, aðra en þá, sem bankaráðinu er falið sérstaklega að ráða, og segir þeim upp.

Framkvæmdarstjórnin heldur fundi á hverjum starfsdegi, ef málefni liggja fyrir til úrlausnar.

Undirskrift tveggja bankastjóra þarf til að skuldbinda bankann, ef gefa skal út eða framselja vixla, önnur verðbréf eða skriflegar skuldbindingar. Þó er bankaráðinu heimilt að veita tilteknum starfsmönnum bankans umboð til að skuldbinda bankann í þessum efnum með undirskrift sinni ásamt einum bankastjóra, svo og að veita ákveðnum starfsmönnum bankans umboð til þess að skuldbinda bankann með undirskrift sinni í tilteknum málefnum. Í reglugerð má setja ákvæði um tilteknar skuldbindingar, þannig að þær undirriti tveir bankastjórar, og eigi aðrir, svo að gilt sé.

20. gr.

Kvittanir bankans eru því aðeins fullgildar, að féhirðir hafi ritað undir þær og að þeim fylgi jafnframt áritun bókara um, að þær hafi verið athugaðar. Féhirðir

má eigi greiða neina fjárhæð úr bankanum, sem samþykki bankastjórnar þarf til, nema með samþykki tveggja bankastjóra, eða eins bankastjóra og starfsmanns, sem umboð hefur samkvæmt 19. gr.

21. gr.

Ekki mega bankastjórar hafa embættisstörf á hendi, ekki reka sjálfir atvinnu og ekki vera í stjórn atvinnufyrirtækja.

Eigi mega bankastjórar né aðrir starfsmenn bankans hafa skuldaviðskipti við bankann, hvorki sem skuldunautar né ábyrgðarmenn.

Bankaráðsmenn mega ekki hafa milligöngu um lántöku annarra í bankanum.

22. gr.

Bankaráð, bankastjórar og allir starfsmenn bankans eru bundnir þagnarskyldu um allt það, er snertir hagi viðskiptamanna bankans, sem þeir fá vitneskju um vegna starfsemi sinnar við bankann.

23. gr.

Alþingi kýs tvo endurskoðendur bankans til tveggja ára í senn. Skulu þeir hafa stöðugt eftirlit með rekstri bankans, rannsaka reikninga hans í hverju einstöku atriði, bera þá saman við bækur bankans og kanna verðbréfaeign og sjóð.

Endurskoðendur gefa skýrslu til bankaráðs og stjórnarráðs, er fylgja skal ársreikningum bankans, svo og endranær þegar þeim þykir ástæða til. Árslaun endurskoðenda skulu ákveðin í reglugerð.

24. gr.

Bankastjórnin skal á hverju miðju reikningsári gefa ráðherra stutt yfirlit yfir hag bankans, er birta skal í B-deild Stjórnartíðinda. Við árslok skal senda ráðherra endurskoðaðan ársreikning bankans ásamt skýrslu um hag hans og starfsemi á árinu. Ráðherra úrskurðar ársreikninginn, og skal því næst birta útdrátt úr honum í B-deild Stjórnartíðinda.

V. KAFLI

Sérréttindi bankans.

25. gr.

Útvegsbanki Íslands er að öllu leyti hliðstæð stofnun viðskiptabanka Landsbanka Íslands, nýtur sömu réttinda og gegnir sömu skyldum og hann, nema öðruvísi sé ákveðið í lögum.

Bankinn er undanþeginn tekjuskatti og útsvari og öðrum opinberum gjöldum og sköttum, hverju nafni sem nefnast, til rikissjóðs eða sveitarsjóða eða til annarra stofnana.

Bækur bankans, ávísanir, skuldbindingar, sem gefnar eru út af bankanum og í nafni hans, svo og skuldbindingar, er veita bankanum handveðsrétt, arðmiðar af skuldabréfum bankans og framsöl þeirra skulu undanþegin stimpilgjaldi.

26. gr.

Fé það, sem lagt hefur verið í bankann, ásamt vöxtum þess, er undanþegið kyrrsetningu, meðan það stendur þar.

27. gr.

Nú er fasteign seld á nauðungaruppboði, og ber þá uppboðshaldara að rannsaka, hvort eignin er veðsett Útvegsbankanum, og geta þess í uppboðsgerðinni. Ef svo reynist, skal bankanum eða útibúi því, er í hlut á, gert viðvart svo tímanlega, að hægt sé að mæta eða láta mæta við uppboðið.

28. gr.

Bankinn hefur rétt til að láta starfsmenn sína selja verðbréf og annað, sem hann hefur fengið að handveði, við uppboð á hverjum þeim stað, er þykir til þess fallinn, en aðvara skal hann veðsala um þetta í votta viðurvist með 8 daga fyrirvara. Nú er veðsali ókunnur eða ókunnugt um heimili hans, og skal þá bankinn stefna hlutaðeiganda með 14 daga fyrirvara til að leysa veðið með auglýsingu í Lögbirtingablaðinu.

29. gr.

Glatist viðtökuskírteini, er bankinn hefur gefið út fyrir handveði eða geymslu eða innláni, eða viðskiptabók fyrir sparisjóðsinnlagi eða öðrum innlögum, getur framkvæmdarstjórn bankans stefnt til sín handhafa þessa viðtökuskírteinis eða viðskiptabókar með 6 mánaða fyrirvara, og birt stefnuna þrisvar sinnum í Lögbirtingablaðinu, og ef enginn hefur sagt til sín áður en fyrirvarinn er liðinn, getur hún greitt þeim manni upphæðina, sem fengið hefur viðtökuskírteinið eða viðskiptabókina, án þess að nokkur annar, er viðtökuskírteinið eða viðskiptabókin kann að hafa verið framseld, geti þar fyrir gert kröfu á hendur bankanum.

30. gr.

Bankinn nýtur að öðru leyti sömu sérréttinda og fríðinda og talin eru í 50.—59. gr. laga nr. 10/1928, um Landsbanka Íslands.

VI. KAFLI

Um Útvegsbanka Íslands h/f.

31. gr.

Ríkisstjórnin tekur eignarnámi hlutabréf þau í Útvegsbanka Íslands h/f, sem eru í einkaeign. Kemur eignarnámið til framkvæmda þegar við gildistöku laga þessara.

32. gr.

Þegar lög þessi hafa öðlzt gildi, falla hlutabréf Útvegsbanka Íslands h/f úr gildi sem hlutabréf. Eigendur hlutabréfa geta þá þegar í stað framvísað bréfum og krafizt bóta samkvæmt mati. Skal verð bréfanna metið af þriggja manna nefnd, er hæstiréttur nefnir. Skulu tveir nefndarmanna vera sérfróðir um bankamál. Þriðji maðurinn skal vera lögfræðingur og sé hann formaður nefndarinnar. Nefndin skal miða mat sitt við sannvirði hlutabréfanna við gildistöku laganna og veita eigendum bréfanna rétt til að gæta hagsmuna sinna við matið.

33. gr.

Úrskurðir matsnefndarinnar eru fullnaðarúrskurðir um bætur til handa hluthöfum vegna eignarnáms hlutabréfanna og er hluthöfum skylt að afhenda bréf sín gegn greiðslu matsverðsins auk 7% ársvaxta af matsverðinu frá gildistöku laganna til greiðsludags.

34. gr.

Matsnefndin hefur heimild til að stefna eigendum hlutabréfa fyrir sig með opinberri innköllun í Lögbirtingablaði, er birt sé þrisvar sinnum. Gefi einhverjir eigendur sig ekki fram innan 4 vikna frá birtingu síðustu innköllunar að telja, falla kröfur til endurgjalds fyrir hlutabréfin niður. Gefi þeir sig fram innan fjögurra ára og sanni eignarheimild sína, er þó heimilt að greiða þeim andvirði bréfa.

35. gr.

Ríkissjóður greiðir andvirði bréfanna, en bankinn endurgreiðir það síðan af eigin fé sínu.

36. gr.

Þegar lög þessi hafa öðlazzt gildi, leggst Útvegsbanki Íslands h/f niður og hættir störfum að fullu og öllu, en Útvegsbanki Íslands tekur þá við starfsemi hlutafélagsins og öllum eignum þess og skuldbindingum hverju nafni sem nefnast. Eftir að hlutafélagið er hætt störfum, er öllum, sem eiga eitthvert tilkall eða kröfur á hendur því, skylt að snúa sér með þær til Útvegsbanka Íslands. Kemur hann eftir það í öllum greinum í stað Útvegsbanka Íslands h/f.

37. gr.

Útvegsbanki Íslands tekur við öllum réttindum og skyldum gagnvart starfsfólki og framkvæmdarstjórn Útvegsbanka Íslands h/f, er hlutafélagið hættir störfum.

38. gr.

Allar bækur og skjöl Útvegsbanka Íslands h/f skulu renna til Útvegsbanka Íslands.

VII. KAFLI

Niðurlagsákvæði.

39. gr.

Umboð fulltrúaráðs og framkvæmdarstjórnar Útvegsbanka Íslands h/f fellur niður um leið og hlutafélagið hættir störfum, en fráfarandi bankastjórar eiga sama rétt á hendur hinum nýja banka, sbr. 37. gr., sem þeir hefðu átt á hendur Útvegsbanka Íslands h/f, ef stöður þeirra hefðu verið lagðar niður.

40. gr.

Í reglugerð, er bankaráð semur og ráðherra staðfestir, skulu sett nánari ákvæði um stjórn og starfrækslu bankans. Má setja þar þau fyrirmæli um starfsemi hans, sem nauðsynleg þykja, þótt ekki sé gert sérstaklega ráð fyrir þeim í þessum lögum, enda fari þau ekki í bág við nein ákvæði í lögnum.

41. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi og falla þá jafnframt úr gildi lög nr. 7 frá 11. marz 1930, um Útvegsbanka Íslands h/f, l. nr. 10 12. febr. 1940, l. nr. 107 27. des. 1952, bæði um breyt. á þeim l., og l. nr. 4 25. febr. 1932, um ríkisábyrgð á innstæðufé Útvegsbanka Íslands h/f.

Ákvæði til bráðabirgða:

Starfstímabil bankaráðsmanna og varamanna, sem kosnir eru af Alþingi í fyrsta sinn eftir samþykkt þessara laga, skal vera til ársloka 1961. Starfstímabil formanns og varaformanns, sem ríkisstjórnin skipar í fyrsta sinn samkvæmt lögum þessum, er til ársloka 1962.

Hið nýkjörna bankaráð tekur við yfirstjórn bankans, um leið og hann tekur til starfa sem sérstök ríkisstofnun.